

TAASJÄRVI II:N JA III:N ASEMAKAAVAN LUONTOSELVITYS

FM Hannu Tammelin

T:mi Ekologinen ympäristökartoitus

Y-tunnus 1480693-7

Osoite: Maikkalantie 51 as 3 03600 Karkkila

040-7261518

LUONTOSELVITYS KOSKIEN TAASJÄRVEN ALUETTA SIPOOSSA

YLEISTÄ

Luontoselvityksessä on keskitytty kohteen luontotyyppien määrittämiseen sekä putkilokasvilajiston ja -yhteisöjen tunnistamiseen sekä niiden suojeluarvon määrittämiseen. Kohteiden suojeluarvon määrittämisessä on huomioitu sitä, missä määrin inventoidut kohteet täyttävät Suomen ympäristölainsäädännön tarkoittamien arvokkaiden luontokohteiden kriteereitä. Näitä kriteereitä sekä kohteen rajaamisen ja tunnistamisen ominaispiirteitä on luonnonsuojelulain tarkoittamista luontotyypeistä (LsL 29 §, 42 §, 46§, 47 § ja 49 §), vesilain 1:15a ja 1:17a §:n kohteista ja metsälain 10 §:n tarkoittamista arvokkaista elinympäristöistä. Aluetta inventoitiin 7.5.2009 lähinnä liito-oravan esiintymisen, linnuston ja putkilokasvilajiston kevätspektin osalta. 7.6.2009 ja 17.6.2009 selvitettiin alueen kasviyhteisöjen keskikesän ekologisten arvoja ja pesimälinnustoa EU:n lintudirektiivin liitteen I uhanalaisten, vaarantuneiden ja silmälläpidettävien lajien esiintymisen osalta.

Liito-oravakartoituksessa noudatettiin menetelmää, joka oli käytössä 1.5.-31.5.2006 Interreg IIIA Yhteiset uhanalaiset –hankkeen maastotoissa Karjalankannaksella. Käytetyssä menetelmässä tutkittavalta alueelta tarkastetaan kaikki järeät lehtipuut ja kuuset liito-oravan esiintymisen tai esiintymättömyyden varmistamiseksi. Erityistä huomiota suunnataan kolopuiden ja potentiaalisten liito-oravan elinympäristöjen tarkastukseen.

Linnuston osalta havaittu lajisto kirjattiin, mutta alueella pesivien lintulajien parimääriä ei selvitetty, sillä se olisi vaatinut ainakin pari linnustokartoituskertaa maastokäyntejä lisää. Linnuston osalta molemmilla käyntikerroilla selvitettiin EU:n lintudirektiivin liitteen I uhanalaisten, vaarantuneiden ja silmälläpidettävien lajien ja muuten mielenkiintoisten lajien esiintyminen ympäristöselvitysalueella ja sen välittömässä lähituntumassa. Kaikilla havaintokerroilla säätila oli linnustokartoitukseen hyvin soveltuva.

Hyönteis- jäkälä-, sieni- ja sammallajistoa ei ole inventoitu tarkemmin, mutta esiintyvää lajistoa kuitenkin tarkkailtiin vaativampien lajien esiintymistä silmällä pitäen.

Ympäristöselvitysalueen rajautuminen

Luontoselvitysalue sijaitsee Sipoossa Taasjärven pohjoispuolella. Inventoitu alue on merkitty liitekarttaan ja kartan numerointi tarkoittaa selvitettyjen luontokuvioiden numerointia. Alue on valtaosin rakentamatonta kallioista metsämaata.

Liito-orava

Inventoinnissa 7.5.2009 liito-oravasta ei löytynyt jälkiä tai jätöksiä, mutta potentiaalista liito-oravan elinympäristöä inventoidulla alueella ovat kuviot 15,16 ja 20.

Linnut

EU:n lintudirektiivin liitteen I uhanalaisten, vaarantuneiden ja silmälläpidettävien lajien ja muuten mielenkiintoisten lajien esiintyminen ympäristöselvitysalueella ja sen välittömässä lähituntumassa:

Kultarinta (*Hippolais icterina*), laulava lintu kuviolla 17

Käki (*Cuculus canorus*), soidinteleava pari Grundträsketin ranta-alueella. Naaras ruskeaa värimuotoa.

Lehtopöllö (*Strix aluco*), päiväpiilossa kuviolla 20.

Kangaskiuru (*Lullula arborea*) yksinäinen lintu Karjamansbergetillä (EU)

Palokärki (*Dryocopus martius*), kuvio 20 reviiriä (EU)

Luontokuviot

Kuviot 1–10/Kallioalueet

Luontoselvitysalueen kalliot ovat karuja silikaattikallioita ja niiltä puuttuu emäksisyyttä tai kalkkivaikutusta ilmentävä kalliokasvillisuus lähes kokonaan. Varsinaista kalliokasvillisuuslajistoa edustavat paikoin runsas mäkitervakko (*Lychnis viscaria*), tuoksusimake (*Anthoxanthum odoratum* ssp. *odoratum*), vahamaksaruoho (*Sedum telephium* ssp. *ruprechtii*) ja muutama kalliokieli (*Polygonatum odoratum*). Kallioalueilla esiintyy muutama pienehkö kallioisoistuma, joiden kasvillisuus on tyypillistä. **Kuviolla 6** pohjoiseen johtavan polun varren kosteassa painanteessa kasvaa muutama yksilö lännenhernesaraa (*Carex demissa*). Muuten kallioalueiden putkilokasvilajisto koostuu tyypillisestä karujen metsämaiden ja kallioiden lajistosta kuten kanervasta (*Calluna vulgaris*) ja metsälauhasta (*Deschampsia flexuosa*). Pohjakerroksessa dominoivat kuivan kangasmetsän ja kallioiden tyypilliset jäkälälajit kuten poronjäkälät (*Cladina* ssp.), eri torvijäkälälajit (*Cladonia* ssp.) sekä hirvenjäkälä (*Cetraria islandica*). Sammallaajisto lakialueella koostuu hyvin tyypillistä kuivien metsätyyppien lajistosta. Kaikkien suurempien kallioiden kenttäkerros ja pohjakerros ovat ehyttä ja kulumatonta. Kallioalueiden pensaskerros on valtaosin ehyttä ja katajaa esiintyy paikoin melko runsaasti. Kallioalueiden puusto on paikoin iäkästä kitukasvuista männikköä ja suurimmilla kallioilla esiintyy jonkin verran keloja ja lahopuuta (lähinnä tuulenkaatoina). Kaikki kallioalueet ovat luonnontilaltaan lähes luonnontilaisen kaltaisia paitsi **kuviot 8–10**, joissa ympäröivän metsän vanhat hakkuut ovat aikaansaaneet kohteiden muuttumisen ahomaiseksi. Edustavimmat **kuviot 1–7** täyttävät metsälain 10 §:n tarkoittamien arvokkaiden elinympäristöjen kriteerit.

Kuviot 11–14 /”Suoalueet”

Luontoselvitysalueen ”suoalueet” ovat kaikki aikoinaan hakattu ja täällä hetkellä niissä kasvaa paikoitellen ylitihettä nuorta puustoa. Kuvioiden putkilokasvilajisto on tavanomaista, ainoa mainitsemisen arvoinen laji lienee maariankämmekkä (*Dactylorhiza maculata*). Luonnonarvoiltaan kuvioilla on vain vähän merkitystä.

Kuvio 15 on kapea luonnollinen noro. Noroalueen kasvillisuudessa esiintyy mm. maariankämmekkä, korpi-imarre (*Phegopteris connectilis*), hiirenporras (*Athyrium filix-femina*) ja paatsama (*Frangula alnus*). Kuvio on luonnontilaltaan lähes luonnontilaisen kaltainen. Kuvio täyttää metsälain 10 §:n tarkoittaman arvokkaan elinympäristön kriteerit.

Kuvio 16 on Grundträsketin pohjois- ja itärannalla oleva havupuuvaltainen metsä, joka päämetsätyypiltään on lehtomaista kangasmetsää (OMT). Kuvion puusto on kerroksellista, pensaskerros on luonnonmukaista ja kuviolla lahopuuta esiintyy paikoin kohtalaisesti sekä maapuina että pötkelöinä. Suurimmalla osallaan kuvion luonnontila lähenee ns. luonnonarvometsää. Metsäalueen järvenpuoleinen raja-alue on korpimaisesti soistunutta ja raja-alueella kasvaa useita tervaleppiä (Ø 10–20 cm). Metsän ja avovesialueen välissä on leveähkö nebareunus, jossa kasvaa harvaa järviruokoa (*Phragmites communis*). Nebareunuksen putkilokasvilajistossa esiintyy mm. korpiorvokkia (*Viola epipsila*), suo-orvokkia (*Viola palustris*), hieman raatetta (*Menyanthes trifolia*), luhtavillaa (*Eriophorum angustifolium*), kurjenjalkaa (*Potentilla palustris*), suokukkaa (*Andromeda polifolia*), mutasaraa (*Carex limosa*), luhtasaraa (*Carex vesicaria*) ja pullosaraa (*C.rostrata*).

Kuvio 17 on soistunutta ranta-aluetta Tasträsketin pohjoisrannalla. Kuvion luontoarvoiltaan parasta osaa edustaa aivan ranta-alueen tuntumassa kasvava puusto, jossa esiintyy muutamia suuria tervaleppiä (Ø 30 cm). Kuivempi ranta-alue on kuusivaltaista ja paikoin hyvin tiheää metsää, jota on vuosia sitten osittain hakattu. Kasvillisuus kuviolla on hyvin tyypillistä kosteiden rantojen ja rantametsien lajistoa. Kuvion luonnontila on hyvä. Ranta-alueella on kapea nebareunus, jonka lajisto on samankaltaista kuin edellisessäkin kohteessa.

Kuvio 18 on harvapuista rantaluhtaa, jossa rantakasvillisuuden lisäksi esiintyy kuivemmilla kohdilla lehdon (OMaT) putkilokasvilajistoa: jänönsalaattia (*Mycelis muralis*) ja näsiää (*Daphne mezereum*). Osa kuvion alueesta on ollut ojista päätellen entistä peltoa, alue on kuitenkin palautunut luonnontilaltaan lähes entisenlaiseksi ja on tällä hetkellä paikallisesti biologisen ja ekologisen monimuotoisuuden kannalta tärkeä. Rantapuustossa kasvaa runsaana pienehköjä tervaleppiä.

Kuvio 19 on luonnonarvometsää, jossa ylispuusto muodostuu kookkaista männyistä ja aluspuusto kuusista ja koivuista. Kuvio on metsätyypiltään kuivahkoa kangasmetsää (VT) ja soistuneen alueen tuntumassa tuoretta kangasmetsää (MT). Pensaskerros on ehyt ja siinä esiintyy jonkin verran mm. katajaa. Kenttäkerros ja pohjakerros ovat tyypillisiä ja tavanomaisia.

Kuvio 20 on luontoselvitysalueeseen kuulumaton, mutta siihen rajautuva kohde. Kuvio on luonnonarvometsää, jossa on runsaasti lahopuuta. Osalla kuviota esiintyy jopa lahoppuujatkumoa. Luonnonarvometsä sijaitsee jyrkähkössä rinnemaastossa, joka paikoin on louhikkoinen. Metsä on havupuuvaltaista ja selvästi kerroksellista. Korkein puusto koostuu kuusista (Ø 30–40 cm), koivuista (Ø 30–40 cm) ja haavoista (Ø 30–40 cm). Metsä on päämetsätyypiltään tuoretta kangasmetsää (MT) ja paikoin lehtomaista kangasmetsää (OMT). Putkilokasvilajisto on monipuolisempaa verrattuna luontoselvitysalueiden metsäkuvioihin, rinnemaastossa kasvaa mm. kivikonalvejuurta (*Dryopteris filix-mas*), lehtoarhoa (*Moehringia trinervia*) ja valkovuokkoa (*Anemone nemorosa*). Kuvio on luonnonarvometsää, joka ominaisuuksiltaan täyttäne METSO-ohjelman luonnontieteelliset valintaperusteet.

Luontoselvitysalueen muut metsät ovat eriasteisesti talousmetsinä hoidettuja ja niiden luontoarvot ovat vähäisiä. Luontoselvitysalueella on kaksi nuorehkoa istutusmännikköä (**kuviot 21 ja 22**) ja hiljakkoin tehty hakkuu (**kuvio 23**), jossa puusto on harvennettu siemenpuuasentoon.

YHTEENVETO

Tässä ympäristöselvityksessä ei löytynyt luonnonsuojelulain tarkoittamia luontotyyppejä (LsL 29 §, 42 §, 46 §, 47 § ja 49 §), EU:n luontodirektiivin II-, IV- ja V-liitteen lajeja eikä vesilain 1:15a ja 1:17a §:n tarkoittamia kohteita. Metsälain 10 §:n tarkoittamaksi arvokkaaksi elinympäristöksi voidaan lukea kalliolakien vähäpuustoiset ja kitukasvuiset kallioalueet (kuviot 1–7), luonnontilainen noro (kuvio 15) ja ranta-alueet (kuviot 16–18). Kuvioden 16.19 ja 20 alue on ympäristöarvoiltaan ns. luonnonarvometsää, joista kuvio 20 ominaisuuksiltaan täyttäne METSO-ohjelman luonnontieteelliset valintaperusteet. Ekologisten arvojen perusteella metsät voidaan jakaa kolmeen ryhmään: aarnimetsiin, luonnonarvometsiin ja talousmetsiin. Valtaosa eteläsuomalaisista metsistä kuuluu viimeiseen ryhmään ja vain hyvin pieni osa ensimmäiseen ryhmään. Luonnonarvometsiä on vielä jonkin verran jäljellä, ja niiden ekologinen arvo korostuu aarnimetsien harvinaisuuden vuoksi. Luonnonarvometsät tarjoavat elinmahdollisuuksia monille harvinaistuville metsäluonnon eliöille ja ovat usein paikallisesti ainoita mahdollisia elinympäristöjä monille lajeille.

SUOSITUKSET

Kuviot 15–18 ovat luontoarvoiltaan sellaisia, että ne on syytä jättää luonnon monimuotoalueiksi. Myös metsälain suojaamia kallioalueita ainakin osittain lienee syytä jättää koskemattomiksi. Kuviota 20 suositellaan liitettäväksi METSO-ohjelmaan.

Karkkilassa 21.10.2009

FM Hannu Tammelin
T:mi Ekologinen ympäristökartoitus
Y-tunnus 1480693-7
Osoite: Maikkalantie 51 as 3 03600 Karkkila
040-7261518

1. Tasträsketin rannan tervaleppä /
Klibbal vid stranden av Tasträsk

2. Tasby gårdin länsipuolen hakkuu /
Avverkning väster om Tasby gård

3. Grundträsketin tiheikköä /
Buskage vid Grundträsk

4. Grundträsketin koilliskulman
luonnonarvometsää / Skog med naturvärde
nordost om Grundträsk

5. Karjamansbergetin eteläreunan kallioita /
Berg i södra kanten av Karjamansberget

6. Keskiosan kallioaluetta /
Bergsområde i mellersta delen

7. Kallion kelo / Torrfura på berg

8. Keskiosan kallioaluetta /
Bergsområde i mellersta delen

9. Hirvieläimen (valkohäntäkauris) kiimapuu /
Hjortdjurs (vitsvanshjort) brunsträd

10. Suo pohjoisosassa /
Kärr i norra delen

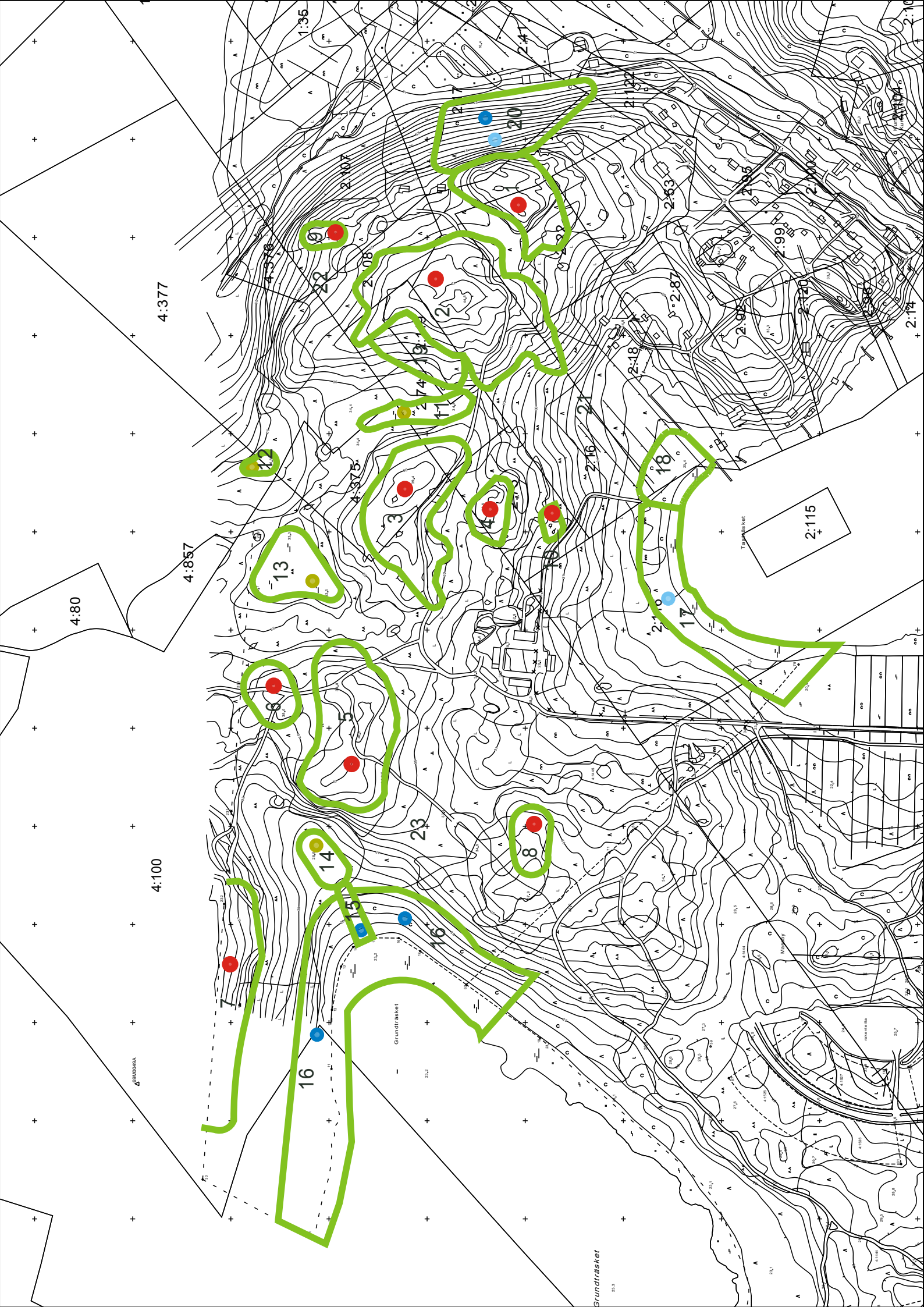
11. Siirtolohkareita itäpuolen kallioilla / Flyttblock på bergen i öster

12. Itäisen kallioalueen siirtolohkare / Flyttblock på östra bergsområdet

13. Tasträsketin rannan tervaleppä / Klibbal vid stranden av
Tasträsk

● Inventoinnissa 7.5.2009 liito-oravasta ei löytynyt jälkiä tai jätöksiä, mutta potentiaalista liito-oravan elinympäristöä inventoidulla alueella ovat kuviot 15,16 ja 20.

● EU:n lintudirektiivin liitteen I uhanalaisten, vaarantuneiden ja silmälläpidettävien lajien ja muuten mielenkiintoisten lajien esiintyminen ympäristöselvitysalueella ja sen välittömässä lähituntumassa:

Kultarinta (*Hippolais icterina*), laulava lintu kuviolla 17

Käki (*Cuculus canorus*), soidinteleava pari Grundträsketin ranta-alueella. Naaras ruskeaa värimuotoa.

Lehtpöllö (*Strix aluco*), päiväpiilossa kuviolla 20.

Kangaskiuru (*Lullula arborea*) yksinäinen lintu Karjamansbergetillä (EU)

Palokärki (*Dryocopus martius*), kuvio 20 reviiä (EU)

● Kuviot 1-10/Kallioalueet

Luontoselvitysalueen kallioiden ovat karuja silikaattikallioita ja niiltä puuttuu emäksisyyttä tai kalkkivaikutusta ilmentävä kalliokasvillisuus lähes kokonaan. Varsinaista kalliokasvillisuuslajistoa edustavat paikoin runsas mäkitervakko (*Lychnis viscaria*), tuoksusimake (*Anthoxanthum odoratum* ssp. *odoratum*), vahamaksaruoho (*Sedum telephium* ssp. *ruprechtii*) ja muutama kalliokieli (*Polygonatum odoratum*). Kallioalueilla esiintyy muutama pienehkö kallioisoistuma, joiden kasvillisuus on tyypillistä. Kuviolla 6 pohjoiseen johtavan polun varren kosteassa painanteessa kasvaa muutama yksilö lännenhernesaraa (*Carex demissa*). Muuten kallioalueiden putkilokasvilajisto koostuu tyypillisestä karujen metsämaiden ja kallioiden lajistosta kuten kanervasta (*Calluna vulgaris*) ja metsälauhasta (*Deschampsia flexuosa*). Pohjakerroksessa dominoivat kuivan kangasmetsän ja kallioiden tyypilliset jäkälälajit kuten poronjäkälät (*Cladonia* ssp.), eri torvijäkälälajit (*Cladonia* ssp.) sekä hirvenjäkälä (*Cetraria islandica*). Sammallajisto lakialueella koostuu hyvin tyypillistä kuivien metsätyyppien lajistosta. Kaikkien suurempien kallioiden kenttäkerros ja pohjakerros ovat ehyttä ja kulumatonta. Kallioalueiden pensaskerros on valtaosin ehyttä ja katajaa esiintyy paikoin melko runsaasti. Kallioalueiden puusto on paikoin iäkäästä kitukasvuista männikköä ja suurimmilla kallioiden esiintyy jonkin verran keloja ja lahoppuuta (lähinnä tuulenkaatoina). Kaikki kallioalueet ovat luonnontilaltaan lähes luonnontilaisen kaltaisia paitsi kuviot 8-10, joissa ympäröivän metsän vanhat hakkuut ovat aikaansaaneet kohteiden muuttumisen ahomaiseksi. Edustavimmat kuviot 1-7 täyttävät metsälain 10 §:n tarkoittamien arvokkaiden elinympäristöjen kriteerit.

● Kuviot 11-14 / "Suoalueet"

Luontoselvitysalueen "suoalueet" ovat kaikki aikoinaan hakattu ja täällä hetkellä niissä kasvaa paikoitellen ylitteä nuorta puustoa. Kuvioiden putkilokasvilajisto on tavanomaista, ainoa mainitsemisen arvoinen laji lienee maariankämme (*Dactylorhiza maculata*). Luonnonarvoiltaan kuvioilla on vain vähän merkitystä.

Kuvio 15 on kapea luonnollinen noro. Noroalueen kasvillisuudessa esiintyy mm. maariankämme, korpi-imarre (*Phegopteris connectilis*), hiirenporras (*Athyrium filix-femina*) ja paatsama (*Frangula alnus*). Kuvio on luonnontilaltaan lähes luonnontilaisen kaltainen. Kuvio täyttää metsälain 10 §:n tarkoittaman arvokkaan elinympäristön kriteerit.

Kuvio 16 on Grundträsketin pohjois- ja itärannalla oleva havupuuvaltainen metsä, joka päämetsätyypiltään on lehtomaista kangasmetsää (OMT). Kuvion puusto on kerroksellista, pensaskerros on luonnonmukaista ja kuviolla lahoppuuta esiintyy paikoin kohtalaisesti sekä maapuina että pökelöinä. Suurimmalla osallaan kuvion luonnontila lähenee ns. luonnonarvometsää. Metsäalueen järvenpuoleinen raja-alue on korpimaisesti soistunutta ja raja-alueella kasvaa useita tervaleppiä (Ø 10-20 cm). Metsän ja avovesialueen välissä on leveähkö nebareunus, jossa kasvaa harvaa järviruokoa (*Phragmites communis*). Nebareunuksen putkilokasvilajistossa esiintyy mm. korpiorvokkia (*Viola epipsila*), suo-orvokkia (*Viola palustris*), hieman raatetta (*Menyanthes trifolia*), luhtavillaa (*Eriophorum angustifolium*), kurjenjalkaa (*Potentilla palustris*), suokukkaa (*Andromeda polifolia*), mutasaraa (*Carex limosa*), luhtasaraa (*Carex vesicaria*) ja pullosaraa (*C. rostrata*).

Kuvio 17 on soistunutta ranta-alueella Tasträsketin pohjoisrannalla. Kuvion luontoarvoiltaan parasta osaa edustaa aivan ranta-alueen tuntumassa kasvava puusto, jossa esiintyy muutamia suuria tervaleppiä (Ø 30 cm). Kuivempi ranta-alue on kuusivaltaista ja paikoin hyvin tiheää metsää, jota on vuosia sitten osittain hakattu. Kasvillisuus kuviolla on hyvin tyypillistä kosteiden rantojen ja rantametsien lajistoa. Kuvion luonnontila on hyvä. Ranta-alueella on kapea nebareunus, jonka lajisto on samankaltaista kuin edellisessäkin kohteessa.

Kuvio 18 on harvapuista rantaluhtaa, jossa rantakasvillisuuden lisäksi esiintyy kuivemmillä kohdilla lehdon (OMaT) putkilokasvilajistoa: jänönsalaattia (*Mycelis muralis*) ja näsiää (*Daphne mezereum*). Osa kuvion alueesta on ollut ojista päätellen entistä peltoa, alue on kuitenkin palautunut luonnontilaltaan lähes entisenlaiseksi ja on tällä hetkellä paikallisesti biologisen ja ekologisen monimuotoisuuden kannalta tärkeä. Rantapuustossa kasvaa runsaana pienehköjä tervaleppiä.

Kuvio 19 on luonnonarvometsää, jossa ylispuusto muodostuu kookkaista männyistä ja aluspuusto kuusista ja koivuista. Kuvio on metsätyypiltään kuivahkoa kangasmetsää (VT) ja soistuneen alueen tuntumassa tuoretta kangasmetsää (MT). Pensaskerros on ehyt ja siinä esiintyy jonkin verran mm. katajaa. Kenttäkerros ja pohjakerros ovat tyypillisiä ja tavanomaisia.

Kuvio 20 on luontoselvitysalueeseen kuulumatonta, mutta siihen rajautuva kohde. Kuvio on luonnonarvometsää, jossa on runsaasti lahoppuuta. Osalla kuviota esiintyy jopa lahoppuujatkumoa. Luonnonarvometsä sijaitsee jyrkässä rinne- ja ranta-alueella, joka paikoin on louhikkoinen. Metsä on havupuuvaltainen ja selvästi kerroksellista. Korkein puusto koostuu kuusista (Ø 30-40 cm), koivuista (Ø 30-40 cm) ja haavoista (Ø 30-40 cm). Metsä on päämetsätyypiltään tuoretta kangasmetsää (MT) ja paikoin lehtomaista kangasmetsää (OMT). Putkilokasvilajisto on monipuolisempaa verrattuna luontoselvitysalueiden metsäkuvioihin, rinne- ja ranta-alueella kasvaa mm. kivikonallejuurta (*Dryopteris filix-mas*), lehtoarhoa (*Moehringia trinervia*) ja valkovuokkaa (*Anemone nemorosa*). Kuvio on luonnonarvometsää, joka ominaisuuksiltaan täyttää METSO-ohjelman luonnontieteelliset valintaperusteet.

Luontoselvitysalueen muut metsät ovat eriasteisesti talousmetsinä hoidettuja ja niiden luontoarvot ovat vähäisiä. Luontoselvitysalueella on kaksi nuorehkoa istutusmännikköä (kuviot 21 ja 22) ja hiljakkoin tehty hakkuu (kuvio 23), jossa puusto on harvennettu siemenpuuasentoon.